

BRUG DIG SELV SOM INSTRUMENT

Musik er meget mere end at synge rent eller spille en melodi. Det er også remser, rytmiske berøringer, vibrationer og leg. Den pædagogiske metode **'Musik, leg og liv'** giver dig værktøjer til at tænke musikken ind i dit arbejde

FOTO: PRIVAT

#socialpædagog

Jeg hedder Steen Christensen, er 56 år og arbejder på Bøgeallé 15 – et døgndækket botilbud i Ribe. Lige nu gennemfører jeg Socialpædagogernes Fagpolitiske Uddannelse. Det giver mig gode værktøjer til bl.a. at kommunikere om mit fag, og jeg kommer lidt ned i maskinrummet og får et indblik i Socialpædagogernes politiske arbejde. Undervisningen har meget høj standard, og mine medstuderende er både involverende og inspirerende. Min medstuderende Tina og jeg udvikler et projekt med opbakning fra vores kreds, hvor vi sætter fokus på rekruttering. Planen er, at vi skal ud på gymnasier og andre skoler og fortælle de unge mennesker om vores fag og om det spændende job, vi har. Måske det kan være med til bare at plante et lille frø, så nogle unge vælger pædagoguddannelsen. Fagpolitisk Uddannelse har gjort mig endnu mere bevidst om, hvor vigtig den socialpædagogiske faglighed er, og at den praktiseres på arbejdspladserne. Derfor er det så vigtigt at promovere vores fag, så andre faggrupper ikke tager over. X

Kolofon

Udgives af Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K. Tlf. 7248 6000. sl.dk /// **Ansvarshavende** Forbundsformand Benny Andersen /// **Redaktion** Merete Høgh Jeppesen (chefredaktør), mhn@sl.dk, Tina Løvbohm Petersen (redigerende), tln@sl.dk, Malene Dreyer, mad@sl.dk, Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk, Lea Holtze, hol@sl.dk, Frederikke Halling Hastrup, frh@sl.dk, Trine-Maria Kristensen (sociale medier), tmk@sl.dk, Liselotte Steen Seider (webmaster), lss@sl.dk /// **Kontakt redaktionen** på nyhedsrum@sl.dk /// **Layout** René Hart /// **Korrektur** Tjerry Korrektur /// **Produktion** KLS PurePrint A/S /// **Læserbreve** Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. Vi opfordrer til, at indlæg højst fylder 2.000 anslag, og redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Læserbreve med injurierende indhold afvises. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk /// **Annoncer** Se annonceinformation på socialpædagogen.sl.dk /// **Oplag** 45.000 i perioden 01.07.17-30.06.18 /// **Redaktionen** af 9/2022 er afsluttet 05.09.2022. Næste nummer udkommer i uge 44, 2022 /// **For sidefoto** Søren Kjeldgaard /// 79. årgang /// ISSN 0105-5399

Magasinet er 100% fri for skadelige/hormonforstyrrende kemikalier og er certificeret efter verdens strengeste miljøcertificering.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSE NÆVNET **Danske Medier** OPLAGSKONTROL

21

Man kan klappe, man kan nynne, man kan tappe – det handler ikke om at ramme den rigtige tone eller den rigtige akkord, og det behøver ikke at lyde pænt.

— **Elisa Nørgård Sørensen**, socialpædagog i Sølunds aktivitetscenter

PORTRÆT

FOTO: SOFIA BUSK

8 Normkritik i socialpædagogikken
Ifølge lektor Jacob Graack, der står bag en ny bog om normkritik i praksis, er et normkritisk perspektiv hos socialpædagogen nødvendigt for at sikre alle borgernes fri udfoldelse og deltagelse i samfundet. – Det handler om at være modig og nysgerrig, siger han

TEMA

FOTO: SØREN KJELDGAARD

16

Med musik opstår magi
Musik er så meget mere end at spille en melodi. Det er også remser, rytmiske berøringer og bevægelser, vibrationer og leg. Dyk ned i 'Musik, leg og liv' – en pædagogisk metode til at opbygge relationer gennem forskellige aktiviteter

Kursus i neuropædagogik

Styrk din faglighed med et helt nyt kursus i neuropædagogik, der er skræddersyet til socialpædagoger. På kurset får du forståelse for anvendelse af neuropædagogik i teori og praksis samt neurofaglige redskaber, der styrker dit daglige arbejde med borgerne. Kurset foregår online og er gratis for dig som medlem.

Læs mere på sl.dk/fagligtkursus

REPORTAGE

26

Fodbold og fingermaling
I Bolivia handler det socialfaglige arbejde med forældrelose børn om at skabe tillid og opbygge relationer gennem bl.a. fodbold og kunst

FOTO: MARCELO ITURRAGA SILVA

4

International socialpædagogik

47 danske socialpædagoger deltog i Aiejis verdenskongres i Schweiz

6

Rapport om velfærdsteknologi

Forskere har undersøgt, hvad velfærdsteknologi gør ved arbejdslivet – og borgernes hverdag

14

Sofa

Et tæt samarbejde mellem jobpædagog og logistikchef får mennesker på kanten i arbejde

24

Kongres 2022

Mød de fire kandidater, der genopstiller til Socialpædagogernes forretningsudvalg

34

Springet

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Kirsten Øland har brugt sine mange års erfaring som familieplejer til at skrive en børnebog

VERDENS-
KONGRES
FOR SOCIAL-
PÆDAGOGER

– Jeg glæder mig til at være sammen med fagfæller fra hele verden og udveksle de erfaringer, vi hver især har – ja, nørde ned i det socialpædagogiske fag. Og så håber jeg at komme tæt på andres praksis og derigennem få ny viden med hjem.

Sådan lød det fra socialpædagog Pernille Fraulo, da hun som en af i alt 47 danske socialpædagoger 6. september tog hul verdenskon-

gressen i Schweiz, som blev afholdt af den internationale organisation for socialpædagoger, Aieji, som forbundsformand Benny Andersen er præsident for. X

820.000 kr.

har medlemmer fået tilsagn til at bruge på initiativer fra Socialpædagogernes Arbejdsmiljøpulje, der skal forbedre medlemmernes arbejdsmiljø.

Det
rummelige
arbejdsmarked

Socialpædagogernes Socialpolitiske Topmøde havde i år temaet 'Det rummelige arbejdsmarked', og ca. 120 væsentlige politiske aktører var repræsenteret. Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard (S) bød velkommen og pointerede, at der er behov for den socialpædagogiske faglighed, når alle mennesker skal finde en plads på arbejdsmarkedet. X

3. november

Fagligt Selskab

Konference:
'Angst blandt
børn og unge'.

Kolding

9.-11. november

Kongres

Socialpædagogerne
holder kongres.

Nyborg

Kom med på
Fagpolitisk
Uddannelse

Din praksis-
viden som
socialpædagog
er uundværlig!

Og derfor er du en vigtig stemme i vores arbejde med at forbedre arbejdsvilkårene og påvirke den socialpolitiske dagsorden. Kom med på Socialpædagogernes Fagpolitiske Uddannelse, og få styrket din gennemslagskraft, og bliv klædt på som ambassadør for den socialpædagogiske sag. Uddannelsen er betalt af Socialpædagogerne. X

Læs mere på sl.dk/FPU

SÆT TURBO PÅ MERITLØSNINGEN

FAGLIGHED FORANDRER LIV. Det ved vi. Derfor er det også så uhyre vigtigt, at vi får flere uddannede socialpædagoger på det sociale område. Og det er desværre svært. Det ved vi. Den barske sandhed er jo, at det er svært at rekruttere kvalificerede kolleger – og at det allerede i dag er sådan, at kun omkring halvdelen af medarbejderne har en socialpædagogisk uddannelse.

Det skal vi ændre på. Vi skal merituddanne mange af de engagerede og erfarne ufaglærte medarbejdere, der i forvejen findes på området. Hvis vi gør det, kan vi øge andelen af socialpædagoger på de socialpædagogiske tilbud med 10 procentpoint over otte år. Derfor var

det også en rigtig god nyhed, at dét tog allerede kører. Region Syddanmark og UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole har sammen udviklet en ny model for merituddannelse for pædagoger på det sociale område – med løn. I Aarhus har de første studerende allerede taget plads på en spritny socialpædagogisk meritpædagoguddannelse på VIA, og uddannelsen er målrettet ufaglærte ansatte på socialpædagogiske arbejdspladser. Det er Socialpædagogerne Østjylland, der har taget initiativ til den ny merituddannelse, som er en specialiseret meritpædagoguddannelse, der skal styrke kompetencerne og sikre mere faguddannet

personale på socialområdet. Uddannelsen er skabt i tæt samarbejde med VIA, Region Midtjylland samt Aarhus, Skanderborg og Norddjurs kommuner.

Jeg hepper på dem, og jeg håber, at også andre kommuner og regioner arbejder videre i sporet med at uddanne flere socialpædagoger. Og sammen skal vi arbejde på allerede i folkeskolen, på ungdomsuddannelserne og på højskolerne at synliggøre vores fantastiske profession. X

Marie Sonne
forbunds næstformand

FOTO: ROBERT WENGLER

BASEN

KOMPETENCECENTER

Kurser for forældre og fagfolk, der arbejder med børn og unge med særlige behov

www.basenkompetencecenter.dk

UDVALGTE KURSER

- Uddannelse i arbejdet med ufrivilligt skolefravær, skolevægring og isolation
København Januar-marts 2023
- Ufrivilligt skolefravær, skolevægring og isolation blandt børn og unge
Odense d. 22.09.22
Silkeborg d. 29.11.22
- Autisme og de særlige forudsætninger for livet som teenager | Forældrekursus
København d. 22.11.22

BASENKOMPETENCECENTER | 3929 6767

PODCAST

AUTISME PÅ NÆRT HOLD

I podcastserien 'Autisme på nært hold' kan du blive klogere på det levede liv med autisme. Her udfolder et panel bestående af to til fire mennesker med autisme – og med stor livserfaring og viden om autisme – nogle autismerelaterede dilemmaer. Dilemmaerne er indsendt af lytterne. X

Podcasten er skabt af BOAS Mentor under Den Sociale Udviklingsfond. **Lyt med i din foretrukne podcastapp**

RAPPORT

Et fagligt perspektiv på velfærdsteknologi i dag- og botilbud

Mere medbestemmelse, bedre kommunikation og større arbejdsglæde. Det er nogle af gevinsterne ved at indføre velfærdsteknologi på kommunale bosteder, viser ny forskning. Det er forskere fra UCN Nordjylland, der har undersøgt, hvad der sker, når velfærdsteknologi bliver en del af medarbejdernes arbejdsliv og borgernes hverdagsliv på dag- og botilbud. Resultatet kan læses i rapporten 'Et fagligt perspektiv på velfærdsteknologi i dag- og botilbud'. X

Læs rapporten på vpt.dk

BOG

Der er ALT for meget i mit hoved

I denne bog fortæller Manu Sareen, der oprindelig er uddannet socialpædagog, om sin egen barndom og ungdom med uopdaget ADHD. Og han bliver inviteret indenfor hos 15 børn mellem 8 og 17 år og deres forældre, der fortæller om deres liv med

ADHD eller ADD. Bl.a. om, hvorfor skolelivet er svært at være en del af, og hvordan de synes, at pædagoger skal agere. X

'Der er ALT for meget i mit hoved' af Manu Sareen, **People's Press, 259,95 kr.**

BOG

Skam i professionelle relationer

Hver dag går tusindvis af socialpædagoger og andre faggrupper på arbejde med et ønske om at gøre en forskel. Men mange er tyngt af skam, når de ikke føler, de kan slå til, og ikke ved, hvad de skal gøre med skamfølelsen. Skam skal ikke i skammekrogen, mener Katja Balslev Nielsen. I stedet skal man forholde sig til den og lære at bruge den konstruktivt i sit arbejde. Bogen giver en introduktion til skammens væsen – og hvordan refleksion over eget følelsesliv kan beskytte en mod at brænde ud. X

'Skam i professionelle relationer' af Katja Balslev Nielsen, **Samfundslitteratur, 264,00 kr.**

IBG Planner: Mere struktur for borgerne Større overblik til medarbejderne

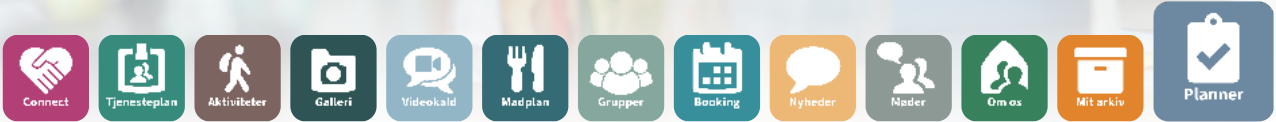
Planner er en funktion til individuel opgave- og kalenderstyring i IBG app'en. I Planner kan borgeren og medarbejderen oprette personlige opgaver og aftaler. Planner giver desuden et samlet overblik over den enkelte borgers tilmeldinger til aktiviteter, mad og bookinger samt individuelle opgaver og aftaler.

IBG er digitale løsninger til livsstyring for mennesker med særlige behov. En digital læringsplatform og et arbejdsværktøj til en hverdag der har et stort behov for struktur og forudsigelighed der kan fremme fællesskabet og medbestemmelse

Vi vil gerne vise dig Interaktiv IBG - BorgerGuide.

Book en gratis og uforpligtende demo på www.borgerguide.dk eller ring til en af vores implementeringskonsulenter på tlf.: 36150520

Normkritik

som fundament for socialpædagogikken

Er det okay, at en mand med Downs går med læbestift og enhjørningebluse? Ifølge lektor **Jacob Graack**, der står bag en ny bog om normkritik i praksis, er et normkritisk perspektiv hos socialpædagogen nødvendigt for at sikre alle borgeres fri udfoldelse og deltagelse i samfundet

TEKST
MARIE
DISSING
SANDAHN
///
FOTO
SOFIA
BUSK

D

ILEMMAER er der mange af i socialpædagogisk arbejde. Centralt står ofte borgerens ret til selvbestemmelse og mulighed for at udfolde sig frit over for socialpædagogers omsorgspligt til at kompensere for de funktionsnedsættelser, borgeren måtte have. Kort sagt: Hvornår skal man støtte, og hvornår skal man beskytte?

Og normkritik er ét perspektiv i socialpædagogikken, der kan være med til at sikre det faglige fundament for den

balancegang, mener Jacob Graack. Han er lektor på Københavns Professionshøjskole og medredaktør og -forfatter til bogen 'Normkritik i pædagogisk praksis', der udkom i juni.

Normkritik er altså et fagligt perspektiv til at skærpe socialpædagogers individuelle faglighed, men også til at styrke det faglige kollektiv, lyder det fra Jacob Graack.

– Normkritik handler om at være modig og nysgerrig og hele tiden udfordre forventninger og forestillinger. Hvorfor er der forskellige regler for, hvilke

Normkritik skal være et systemforandrende perspektiv og ikke et systembevarende perspektiv. Så længe der er noget galt i samfundet, så mener jeg, vi skal lave det om.

— **Jacob Graack**, pædagog, lektor og forfatter

borgere der må hvad? Hvorfor har vi forskellige forventninger til, hvad folk kan? Vi skal få øje på vores egne blinde vinkler og i stedet møde det enkelte menneske, der står over for os, siger han.

Hvem skal lave kaffen?

At se blinde vinkler handler med ordene fra normkrittikkens teoriapparat om at få øje på, hvordan strukturer i samfundet gør sociale kategorier til stereotyper.

Sociale kategorier kan fx være køn, socioøkonomisk baggrund, seksualitet, hudfarve eller geografisk placering.

Det vil altså sige, at man kan få én type forventninger, når man møder pårørende med mellemstlig baggrund. At man forventer, at mennesker med cerebral parese i kørestol ikke kan tale for dem selv. Eller at man forventer, at man som kvinde altid laver kaffe til et møde.

Magten til at definere

Normkritikken er særlig vigtig i arbejdet som socialpædagog, vurderer Jacob Graack:

– Socialpædagoger bevæger sig hele tiden i feltet mellem normalitet og anormalitet. Jo mere man arbejder med mennesker i forskellige udsatte positioner, jo mere nødvendigt er det at have fokus på, hvordan vi får styrket de menneskers mulighed for at udfolde sig og deltage i samfundet, når de allerede er dømt ude på 'normalitetsskalaen', forklarer han og tilføjer, at der er endnu en ting, der påvirker relationen mellem borger og socialpædagog. Begrebet 'definitions magten'.

– Den magt er til stede i alle relationer. Men socialpædagoger har ofte magten til at definere, hvordan borgerens virkelighed skal se ud. Ikke fordi de har sandheden eller altid har ret, men fordi de har definitions magten, forklarer han.

Det kan ske gennem sætninger som 'man sidder ikke sådan der', hvor sætningens 'man' peger på et flertal, som borgeren, der bliver talt til, underforstået ikke er med i.

– Ofte sker det i god mening, at socialpædagoger forsøger at normalisere borgerne. Men nogle gange går vi fejl. Det kan fx være i forhold til kønsidentitet, siger han.

Enhjørninger

Et tænkt eksempel kunne være en mand med Downs syndrom, der også ønsker at gå med læbestift og enhjørningebluse. Her vil socialpædagogen måske komme til at sige: 'Pas nu på med det, for andre vil nok opfatte dig forkert. Du skal passe på dig selv' ud fra et ønske om at skåne borgeren. Men her er det ifølge Jacob Graack vigtigt at spørge sig selv: Hvem er det skadeligt for?

– Det er muligt, at der er risiko for, at han vil få uønsket opmærksomhed nede i gågaden. Og det kan man godt forklare ham, men samtidig også sige 'jeg vil gerne støtte dig i det, hvis det føles godt for dig', siger han.

Normkritik er ikke et opgør med alle normer, for mange er gavnlige, påpeger han og nævner sprog og omgangstone som gode eksempler. >>>

Aktivistisk fortid
Lektor Jacob Graack bor på Nørrebro med sin datter Vilma og har en fortid i Ungdomshuset og som faglig leder i et dagtilbud i bydelen.

MINI-GUIDE

Sådan bruger du et normkritisk perspektiv

Fire vigtige begreber i normkritikken:

Sociale kategorier spiller sammen. Når vi møder en ung med nedsat funktionsevne, vil personens køn, seksualitet, familiebaggrund, geografiske placering, socioøkonomiske baggrund, evne til sprog og fysiske funktionsnedsættelse osv. spille sammen i vores opfattelse af vedkommende. Husk at have blik for det – så man ikke reducerer en borger til fx vedkommendes etniske baggrund eller fysiske funktionsnedsættelse. Med et teoretisk begreb kalder man det samspil for intersektionalitet.

Vis borgerne hele verden. Som socialpædagog har man en forpligtelse til at vise borgeren, hvor mangfoldige forskellige samfund kan se ud, så borgeren kan udvikle sin egen identitet, og man på den måde sikrer den enkeltes udfoldelsesmuligheder. Man skal ikke bare spejle det, der er til stede af forskellighed, fx på et bosted. Vi skal også være et vindue ud til verden, så borgerne erfarer, at der er mange familierformer, kulturer, etniciteter, seksualiteter, boformer osv. Det kan man gøre med plakater, film, sange eller helt andre materialer, som afspejler mangfoldigheden. Med et teoretisk begreb kalder man det for repræsentation.

Bevar nysgerrigheden. Man skal øve sig som professionel i at sætte spørgsmålstegn frem for udråbstegn. Vær opmærksom, hver gang du siger, 'man plejer jo ...' eller 'man kan ikke ...' og på den måde kommer med konklusionerne. Det handler om at give folk flere muligheder for at udforske: Hvem kan jeg være, og hvordan kan jeg være det? Med et teoretisk begreb skal man have øje for definitions magten.

Den ulige magt. Lige så snart man tolererer nogen, så har man magten, og der bliver et ulige magtforhold. Det sker ved fx at fortælle flertallet, at de skal tolerere minoriteten. 'Vi må tage hensyn til Poul, for han kan ikke gøre for, at han har det svært.' Der ligger en stor magt i at udpege det, som andre skal tolerere, og flertallet bliver det normale, mens minoriteten får en forkerthedsfølelse, fordi der bliver 'båret over med dem'. I stedet bør vi tale folks særlige måde at leve på op, så længe det ikke skader andre. 'Hvor er det sejt, at du tør sige, du er forelsket i en af samme køn. Det er der ikke mange 15-årige, der tør.' Det kalder vi et opgør med tolerancepædagogik.

Hav humoren med. Overvej dog altid, hvem humoren er på bekostning af. Hav modet til indimellem at være en lyseslukker, der ødelægger den gode stemning. Se på dig selv og dine kolleger, og gør hinanden opmærksom på, hvis humoren er på bekostning af grupper, der i forvejen risikerer at opleve marginalisering. Øv jer fx i at lave sjov med normerne frem for med de minoriteter, der bryder dem.

Egne normer
I Jacob Graacks eget miljø kan normkritik blive normen. Derfor er det vigtigt at bevare det nysgerrige blik – også på sig selv. Her prøver han en Mærsk-blå finansskjorte – hvordan mon det er?

– Der ligger noget normativitet i al pædagogik. Der er nogle bestemte færdigheder, som vi støtter borgerne i at opnå, fordi de giver dem bedre muligheder. Men at træne borgerne i ikke at vise hele deres identitet kan jo give et andet bagslag. Og den balancegang er ikke entydig, siger Jacob Graack og tilføjer, at det at finde balancen kræver et stærkt fagligt fællesskab, hvor man tør være nysgerrig på hinandens praksis.
– For normkritik er ikke et produkt, men en løbende proces og et perspektiv, der skal vedligeholdes. Det kritiske i pædagogikken er at være nysgerrig og ikke rakke hinanden ned, forklarer han.

Møder ofte modstand

Men normer er også værdier – og værdier er ikke entydige. Modstanden mod normkritik har da også været

Jacob Graack

- Har arbejdet som pædagogmedhjælper og blev siden uddannet pædagog på Frøbels Seminarium i 2002
- Arbejdede ti år i dagtilbud i Mjølnerparken – først som pædagog og siden som pædagogisk leder
- Cand.mag. i pædagogik fra Københavns Universitet 2015
- Lektor på pædagoguddannelsen på Københavns Professionshøjskole
- Medredaktør og -forfatter til bogen 'Normkritik i pædagogisk praksis'.

stor i samfundsdebatten. For teorien bag normkritik lægger sig i samme boldgade som fx det feministiske opgør med undertrykkende strukturer, som vi har set med #metoo – og væver sig også ind i debatter om, hvordan køn og identitet opleves og udleveres.

De emner kan antænde en kæmpe debat – og den vil Jacob Graack gerne tage.

– Normkritik skal være et systemforandrende perspektiv og ikke et systembevarende perspektiv. Så længe der er noget galt i samfundet, så mener jeg, vi skal lave det om. Og der er noget galt. Mange børn og unge mistrives. Mange mennesker har psykiske problemer. Og mange finder ikke plads i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet, siger han og fortsætter:

– Køn, kønsidentitet, religion – måden, man holder jul på – det er for mange mennesker privat. Men når man arbejder professionelt med mennesker, så er man også nødt til at arbejde professionelt med de ting, man selv har en privat holdning til.

Og det hele er hængt op på, at lovgivningen slår fast, at vi ønsker mangfoldighed, og at alle mennesker har ret til at udvikle sig og udfolde sig frit, pointerer Jacob Graack. Dermed det stik modsatte af den indoktrinering, som normkritik bliver beskyldt af modstandere for at være.

– Normer sætter jo netop grænser for, hvad jeg kan blive til. Normkritikken vil sætte folk fri og vise dem andre muligheder. Det er ikke et angreb på nogens måde at leve på. Det er et angreb på det at begrænse andres måder at leve på. På den måde er det et frihedsprojekt. At give alle mennesker frihed til at udfolde sig, så længe de ikke dermed begrænser andres frihed. ×

Danmarks førende OneStopShop

indenfor produkter til mennesker med kognitive vanskeligheder

TIME TIME

Det visuelle ur
- giver tids-
fornemmelse
og mindsker
stress.

PERFEKT i
børnehaven,
indskolingen
eller S.F.O'en.

Gør tiden visuel
med Time Timer.

Kugledyne - syet af mennesker med autisme.

Leder du efter
den bedste kugledyne?

Så er Spektrumshop
Sansedyne® SILENT
dit valg.

Hos Spektrum finder du bøger og hjælpemidler
til mennesker med kognitive vanskeligheder.

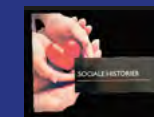
Vi sidder klar med professionel rådgivning og
service af fagfolk.

Vi har et stort udvalg indenfor:

- Sansestimulering
- Visualisering
- Beklædning
- Kugledynere

- samt et bredt udvalg af bøger indenfor bl.a.
Autisme, ADHD og udviklings-hæmning.

Vores
uddannede
personale
hjælper gerne
med valg af sanse-
stimulerende
hjælpemidler

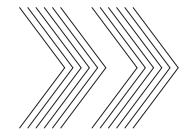

Se vores spændende kurser på www.spektrumshop.dk

SPEKTRUMSHOP

Quality in life

SpektrumShop ApS · Hjarbækvej 65 · 8831 Løgstrup · +45 7735 8786 · www.spektrumshop.dk

Vi giver mennesker på kanten fodfæste på arbejdsmarkedet

Jobpædagog Louise Kehler Mogensen og logistikchef Ronnie Stormfeldt åbner døren til arbejdslivet op for mennesker på kanten. Nøglen er socialpædagogisk støtte koblet med en arbejdsplads, der rummer alle

Louise Kehler Mogensen, jobpædagog og virksomhedskonsulent, JOBstien – et tilbud til borgere med udviklingshæmning og/eller udviklingsforstyrrelser, der gerne vil have et fleksjob eller et job med løntilskud.

Ronnie Stormfeldt, logistikchef i online-forretningen Proshop, der arbejder aktivt med at tage imod medarbejdere med særlige udfordringer og integrere dem i fællesskabet på arbejdspladsen.

» Louise:

Min rolle er at være bindeled mellem borger og virksomhed. Vi finder det rigtige match, så borger og virksomhed passer til hinanden. Der bruger jeg mit kendskab til nøglepersonerne i de virksomheder, vi samarbejder med – og mit kendskab til borgeren.

» Ronnie:

Jeg har mange succeshistorier om, hvorfor det godt kan betale sig at tage imod de her lidt skæve profiler. Fx synes kollegerne, at det er det fedeste i verden. Det er sjovt at komme hjem til middagsbordet og fortælle, at man er med i et team, der har oplært et menneske, som har haft det svært. Og det gavner bundlinjen, for mange af de opgaver, de her borgere løser, skulle de andre ansatte jo ellers have fundet tid til at løse.

» Louise:

Det er fantastisk at se borgere udvikle deres potentialer og meget bekræftende, når vi oplever, hvordan en borger vokser med opgaven, udfører et stykke arbejde og bliver en del af en arbejdsplads.

» Ronnie:

Forarbejdet er meget vigtigt. Det kræver en tæt dialog og et godt samarbejde med jobpædagogerne, før en borger starter hos os. Vi screener vores processer for at se, hvor vi har opgaver, der passer til den enkelte, og taler om, hvad vedkommende kan. De opgaver, han eller hun ikke kan løse i første omgang, lægger vi i skuffen. Efterhånden som borgeren får tillid til sig selv, hiver vi stille og roligt ting op fra skuffen igen.

» Louise:

Min opgave går ud på at støtte borgeren, særligt i starten, så han eller hun bliver tryk. På arbejdspladsen hjælper jeg borgeren med at strukturere arbejdsdagen og ramme-sætte opgaverne. Og så hjælper jeg med at forstå de sociale spilleregler som fx: Hvordan holder man pause? Hvordan er man sammen med kollegerne?

» Ronnie:

Essensen er tæt dialog. Og så skal man starte i det små og bygge på. På et tidspunkt kan det køre af sig selv, men vi har en vedvarende dialog med Louise, så vi hele tiden ved, hvor vi er, og hvad der er brug for.

» Louise:

Målet er at få alle borgerne fra praktik og ud i fastansættelse. Når det lykkes, skyldes det bl.a., at vi som jobpædagoger er derude og kan tage ting i opløbet. Vi er et kendt ansigt, som både virksomheden og borgeren ved, de trygt kan gå til.

» Ronnie:

Det er et kæmpe skulderklap at se, hvordan borgerne blomstrer op. De starter måske med få timer og bygger i nogle tilfælde mere på, når de er blevet trygge og selvstændige i arbejdet. De bliver en del af et fællesskab, og på den måde er vi med til at trække dem ud af isolation på sofaen. Det er en fed følelse. Så gør man noget rigtigt. Og du får ikke mere ihærdige medarbejdere end dem.

BRUG DIG SELV SOM INSTRUMENT

For **Ditte Holm Matzen** er musik og leg et naturligt element i hendes arbejde – og en god måde til at skabe kontakt og danne relationer med mennesker, som måske ellers helst ville sidde for sig selv. – Vi kan så meget med vores stemme, mimik og kropssprog, siger hun

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
SØREN
KJELDGAARD

– **D**UT, DUT. – Skift, skift. – Dig, mig. Ditte Holm Matzen siger ordene i en fast rytme, i takt med at hun lader byggeklodserne gå på skift mellem sig selv og en ung borger. At tydeliggøre, at man skiftes til at gøre noget, er for hende nøglen til at skabe kontakt til de borgere, hun arbejder med på Solgården i Højbjerg – et nyt bosted for unge med en midtelsvær udviklingshæmning samt autismespektrumforstyrrelser.

– Jeg har fx en borger, som har virkelig meget gang i hænderne og godt kan være lidt højtråbende. Han reagerer positivt på den rytme, der ligger i, at det går på tur, når vi bygger med klodser. Når jeg

gør rytmen tydelig med ord og lyd, så forstår han godt, at nu skiftes vi, og det her bygger vi sammen. Og så har vi en skøn rolig stund, hvor han er helt tryk, fortæller Ditte Holm Matzen og tilføjer, at det med turtagning også er en god måde at skabe tydelighed på:

– Jeg oplever, at borgere med autisme føler sig trygge, når jeg fx synger 'din tur, min tur' i det, vi laver. Det skaber tydelighed omkring den situation, vi sidder i, så det er for mig virkelig godt at gøre det meget fysisk og bruge hænder, mimik, kropssprog og stemme.

Borgeren styrer farten

Ditte Holm Matzen har tidligere arbejdet i Landsbyen Sølund, hvor

Sagen kort

I arbejdet med mennesker med nedsat fysisk og psykisk funktions- evne kan det være en udfordring at finde tid til fordybelse – og borgerne kan have svært ved at række ud efter det fællesskab, de har brug for.

'Musik, leg og liv' er en pædagogisk metode til at opbygge tætte relationer og sikre fordybelse, som er udviklet på baggrund af mange års praksis i Landsbyen Sølund. I temaat her bliver du præsenteret for metoden og konkrete værktøjer – og du kan læse om tre socialpædagoger, som på hver sin måde har indarbejdet 'Musik, leg og liv' i deres arbejde.

På skift
Når Ditte Holm Matzen bruger musik og leg i sit arbejde som socialpædagog, er 'din tur, min tur' ofte tænkt ind, fordi turtagning er en god måde at skabe tydelighed på.

hun blev introduceret til at arbejde med metoden 'Musik, leg og liv'.

– Og det handler altså om meget mere end fællessang eller det med at sidde med et instrument og slå i takt. For mig er det en metode til at skabe relation til borgerne, hvor jeg bruger mig selv som værktøj ved fx at skabe en rytme, som borgeren genkender – eller ved at bruge en fast melodi til fx at synge, at nu skal vi op af sengen eller ud og skiftes. Når jeg gør det genkendeligt, så mærker borgeren, at nu vil jeg ham noget, siger Ditte Holm Matzen og kommer med et eksempel på, hvordan hun har arbejdet med metoden:

– På Sølund havde vi en borger med Downs syndrom, som var meget selvskadende. Han var svær at aktivere og ville allerhelst sidde for sig selv og dimse med en bamse.

I et længere forløb arbejdede Ditte Holm Matzen med at nærme sig og skabe kontakt ved at få borgeren til at kigge på noget.

– Jeg brugte en klokke eller en bold med en klokke til at få ham til at kigge, og så snart han kiggede væk, fjernede jeg bolden og lyden. Det var vigtigt, at det var ham, der styrede. Og faktisk kom vi stille og roligt frem til, at han kunne sidde med en genstand med lyd, hvor vi slog takten sammen med ham, mens vi sang fx en børnesang. Det var et kæmpe fremskridt for ham.

Svedig torsdag

I sit nuværende job prøver Ditte Holm Matzen at integrere musik, leg og liv som en fast del af sit arbejde – også selvom hun indimellem oplever, at kollegerne synes, det er lidt grænseoverskridende at skulle bruge sig selv på den måde.

– Mit budskab er altid, at vi alle kan finde ud af at slå en takt eller en rytme, ligesom vi uden at være specielt musikalske godt kan tænke det med at lade aktiviteten gå på tur ind i vores arbejde. Det er jo noget, vi kender fra vores egen barndom med rim, remser og sanglege, siger hun.

Senest har Ditte Holm Matzen etableret en ugentlig motoriksession – 'svedig torsdag' – hvor hun ikke arbejder med instrumenter, men med sin stemme og forskellige genstande.

– Det handler meget om at bruge det, som borgeren kommer med. Fx har jeg en borger, som er lidt svær at motivere. Men jeg ved, at hun er vild med dyr – så jeg synger måske som en kat, når jeg henvender mig til hende i vores aktivitet.

Motorikaktiviteten afsluttes altid med afspænding – en disciplin, der kan være rigtig svær for mange af borgerne at være i, fortæller Ditte Holm Matzen, som også her bruger det med at lade tingene gå på tur.

– Vi lægger os ned på gulvet og trækker vejret, og jeg siger: 'Nu starter jeg med at trække vejret helt ned i maven. Og så er det din tur.' Med mit kropssprog signalerer jeg, at nu har vi det sjovt, og der er gang i den – og nu skal vi ned i arousal, så nu tager jeg armene ned, puster ud, sætter mig ned osv. Det er vigtigt at være tydelig, så borgerne aflæser alle de små signaler – men også, at vi undervejs er opmærksomme på at afkode borgernes signaler, så man ikke overskrider deres grænser, og bevare en nænsom og blid tilgang. ×

METODEN

Musik er så meget mere end at spille en melodi. Det er også remser, rytmiske berøringer og bevægelser, vibrationer og leg. **Metoden 'Musik, leg og liv'** åbner for, at socialpædagoger kan bruge sig selv til at skabe relationer og opnå nærvær og et beroliget nervesystem

Genkendelighed
Når Anne Steen Møller møder en ny borger, bruger hun ofte børnesange til at introducere sig selv.
– Det er melodier, der for mange er genkendelige, og så er de korte og overskuelige, siger hun.

Vil du vide mere?

På Socialpædagogernes Fagligt Fokus kan du finde flere tip og værktøjer til at arbejde med metoden **'Musik, leg og liv'**. Du kan også lytte til en helt ny faglig podcast om musik og socialpædagogik.

Find det på sl.dk/fagligtfokus

MED MUSIK OPSTÅR MAGI

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
SØREN
KJELDGAARD

JEG KAN IKKE synge.' 'Musik, det er altså ikke lige mig.' 'Jeg har ikke en tone i livet.' For mange opleves tanken om at bruge musik, sang og rytmik i arbejdet som socialpædagog grænseoverskridende. Det har musikterapeut Anne Steen Møller oplevet rigtig mange gange i de 35 år, hun har haft sin gang i Landsbyen Sølund ved Skanderborg – en boform og et aktivitetstilbud for mennesker med betydelig og varig nedsat psykisk og fysisk funktionsniveau.
– Men musik er så meget mere end at kunne synge en sang eller

spille en melodi. Det er noget, der bor helt grundlæggende i os alle, fortæller hun og uddyber:
– Allerede i fostertilstanden hører og mærker vi morens hjerteslag og forbindes på den måde til pulsen i musikken. Og for børn er gentagelser, fysisk kontakt, leg, lyde og mimik med til at skabe glæde og følelsen af tilknytning.
Det er netop den tilgang, som på børneområdet falder mere naturligt, som Anne Steen Møller har bygget videre på inden for voksen-handicapområdet.

– Jeg har brugt mine egne erfaringer gennem et helt arbejdsliv på Sølund til at udvikle en egentlig metode og samlet både værktøjer og teori i en praksisbog, jeg altid selv har manglet. Det handler ikke om skønsang eller om at gøre det 'rigtige' – men om at bruge mimik, musik, stemme, berøring og leg til at skabe en tæt kontakt med mennesker, der har svært ved at udtrykke sig, siger hun.

Det enkle samspil

Metoden 'Musik, leg og liv' bygger på forståelsen af, at det er i

det helt enkle samspil, at man finder dybden i relationen. Det er en pædagogisk praksis, hvor der er fokus på at opbygge relationer gennem forskellige aktiviteter, der bygger på tre pædagogiske handlemuligheder: at gøre noget *for* en person, at gøre noget *på* en person – og at gøre noget *med* en person.
– At gøre noget for en person kan fx være at stimulere synssansen med en kulørt vimpel, som man bevæger foran borgeren – eller stimulere høre- og synssansen ved at bevæge sig rundt i lokalet med en klokke, hvor man indimellem

stopper op og afventer en reaktion. Med gentagelser vil borgerens nervesystem over tid vænne sig til aktiviteten, og så er det, at deltagelse bliver mulig, forklarer Anne Steen Møller.
At gøre noget på en person kan fx være et kærtegn eller et kram, som altid er godt – eller rytmiske berøringer.
– Vi ved jo, at fysisk kontakt har stor betydning for velvære og oplevelsen af tilknytning, men mange af de mennesker, socialpædagoger arbejder med, har svært ved at modtage berøring. Men hvis

man lader berøringerne følge musikkens puls, sker der noget. Man kan fx gynge skulder ved skulder i takt eller tappe på låret i takt til musik – over tid bliver berøringen tryk og forudsigelig, og man oplever et samvær uden ord.
Endelig kan man gøre noget med en person ved fx at trille en bold eller skiftes til at slå på en tromme.
– Det er samvær, hvor den indre pulsformelse aktiveres. Musikkens puls giver os så mange muligheder for nonverbal kommunikation, siger Anne Steen Møller.

Regulerer nervesystemet

Fra sit arbejde som musikterapeut på Sølund kender Anne Steen Møller alt til, hvor svært det er at finde tid til fordybelse sammen med borgerne. Men samtidig er det så vigtigt at finde tiden til at komme dybere i kontakten med de sårbare borgere, og her kan musik, leg og liv-metoden åbne op for de gode relationer, mener hun:
– Jeg har så mange gange oplevet, hvordan borgere falder til ro og bliver mere opmærksom på den ydre verden i stedet for det, der sker inden i dem, når vi arbejder med den her metode. Det kan fx være, når de mærker vibrationerne fra en tromme eller et andet instrument – så får de et helt andet udtryk i ansigtet og rækker måske hånden ud for selv at mærke, hvad der sker, eller de holder op med at lave lyde for at kunne lytte.
Og det med, at det skal være 'rigtig' musik, skal man pakke langt væk, tilføjer hun og kommer med et eksempel.
– Jeg lavede et legeforløb med en ung mand, som var ekstremt udadreagerende. Det startede »»

med en metaldåse, hvor jeg kom en lille klemme i – og den dåse trillede vi frem og tilbage. Mange gange, for gentagelse og genkendelighed er afgørende. Efterhånden begyndte borgeren selv at regulere sin måde at trille på og blev forankret i aktiviteten. – Vi sad helt koncentreret og trillede frem og tilbage i en rytmisk bevægelse – helt uden at sige noget. Og han blev i nærveret og legen og opnåede ro og samhørighed med mig. Det hele handler jo om at regulere deres nervesystem, fortæller hun. ×

Nærvær
– Med musik og leg kan vi bevidst bruge vores nervesystem til at hjælpe en følsom person med at regulere sit nærvær og sin følelsesmæssige tilstand. Vi kan skabe et trygt rum, hvor borgeren kan afprøve sig selv på nye måder, siger musikterapeut Anne Steen Møller.

De fem kontaktniveauer

I **'Musik, leg og liv'** er fem kontaktniveauer en hjælp til at afdække en persons kommunikative ressourcer og bevidsthed om sig selv og omverdenen, så man kan finde ud af, hvilke aktiviteter der passer bedst til en konkret borger:

Kontaktniveau 1:

Mennesker, som fx har fået alvorlige hjerneskader, som ofte skærmer sig fra sanseindtryk ved at lukke øjnene og trække opmærksomheden ind i sig selv.

Her er det nødvendigt med tæt fysisk kontakt – og fx kærtegn, rytmiske tap på kroppen, vibrationer fra en tromme eller gynge i takt til en sang – at skabe tryghed og øge borgerens opmærksomhed på egen krop.

Kontaktniveau 2:

Mennesker, som har en udadvendt opmærksomhed, og som reagerer på lydindtryk og berøring.

I samspillet er det vigtigt at afvente reaktioner og give plads til pauser. Man kan fx synge én linje ad gangen i en sang eller lave lyde med et instrument og holde en lille pause. Disse aktiviteter bidrager til, at borgeren bliver bevidst om sit eget udtryk, fx stemmelyde og bevægelser, og måske søger øjenkontakt.

Kontaktniveau 3:

Mennesker, som har potentiale i forhold til at forstå, hvordan de kan påkalde sig opmærksomhed og inddrage andre i deres verden.

Lege med musik og lyd træner borgerens kommunikative evne og bruges til at motivere og understøtte borgerens evne til at tage initiativ til at skabe kontakt. Musikken er her karakteriseret af instrumentlyde, stemmelyde og rytmiske bevægelser – som en føre-følge-leg, hvor borgeren har initiativet.

Kontaktniveau 4:

Mennesker, som har en god forståelse af medarbejdernes snak om konkrete gøremål og hændelser. Deres ekspressive sprog er begrænset, men de har en forståelse af samtalsens grundregel – din tur/min tur.

Med musikken – fx en fælles tromme – skabes tovejskommunikation, hvor borgeren med sin egen lyd bliver en aktiv deltager i den nonverbale samtale. Spillereglen er her 'vi skiftes til at lave lyde og til at lytte'.

Kontaktniveau 5:

Mennesker, som har de kommunikative færdigheder til at indgå i samspil, dvs. de har erfaringer med samtalen som en del af relationen, der foregår med ord og fagter.

Her kan man arbejde med evnen til at lytte og reagere på det, man hører. Man kan fx sætte sig ved et klaver med en borger og arbejde med at ændre tempo og styrke eller stoppe musikken og sætte den i gang igen.

Læs mere på musiklegogliv.dk

INSTRUMENTER SKABER RO

– Vi har så travlt med at udvikle og lære. Men det, der fungerer godt for mig, er at være til stede sammen med borgeren uden at sige så meget. Her kan en spilledåse eller en kalimba skabe den gode kontakt, fortæller socialpædagog **Elisa Nørgård Sørensen**

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
SØREN
KJELDGAARD

EN BORGER, som har det svært eller er i en form for affekt, falder helt til ro, når socialpædagog Elisa Nørgård Sørensen finder spilledåsen eller det lille træinstrument kalimbaen frem på Sølunds aktivitetscenter Piloterne.

– Jeg oplever, at et instrument og de lyde, det frembringer, skaber ro. Det bryder den sindsstemning, en borger kan være i, når noget er svært. Fx har jeg en borger, som nærmest putter instrumentet ind i munden for at mærke vibrationerne – og det virker beroligende på hende, fortæller hun og kommer med et andet eksempel på, hvad musik gør.

– Med en borger, som ikke har så meget sprog, kan man jo sætte gang i en leg, hvor man lader borgeren vælge en sang. Inspireret af en god kollega har jeg fundet ud af, at hvis borgeren så synger det sidste ord i hvert vers, opnår vi en virkelig fin kontakt og samhørighed.

Det handler ikke om toner

For Elisa Nørgård Sørensen handler arbejdet med metoden 'Musik, leg og liv', som hun er blevet introduceret for i Landsbyen

Rolig
– Når jeg er i ro, kan jeg så at sige udlåne mit nervesystem og på den måde hjælpe et andet menneske med at finde ro gennem rytmer, sange og lyde, siger socialpædagog Elisa Nørgård Sørensen.

Sølund, rigtig meget om at skabe nærhed og relationer uden ord. Og om at skrue lidt ned for krav og mål for i stedet bare at være til stede.

– Mange af de borgere, vi arbejder med, er i forvejen stressede og i høj arousal, når de træder ind ad døren i aktivitetscenteret. Nu skal der ske noget. Men når jeg er i ro, kan jeg så at sige udlåne mit nervesystem

Musik
En vigtig pointe er ifølge socialpædagog Elisa Nørgård Sørensen, at man ikke behøver at kunne synge en sang eller ramme en akkord for at være med i musikken.

stem og på den måde hjælpe et andet menneske med at finde ro. Det gør jeg ofte gennem rytmer, sange og lyde frem for ord, fortæller hun.

Selvom hun selv kommer fra en musikalsk familie, er det for Elisa Nørgård Sørensen vigtigt at slå fast, at man ikke behøver at kunne synge en sang for at være med i musikken.

– Man kan klappe, man kan nynne, man kan tappe – det handler ikke om at ramme den rigtige tone eller den rigtige akkord, og det behøver ikke at lyde pænt. Det er rytmen, lydene og den faste puls i aktiviteten, der gør, at alle føler, de er med. Og det smitter af – også på de andre borgere. ×

KOM I GANG

Forslag til aktiviteter i arbejdet med 'Musik, leg og liv'

Lyttesalon:

Medarbejdere og borgere vælger hver især musiknumre, de gerne vil dele med hinanden. Spillelisten er et samlingspunkt, hvor man sidder sammen uden at snakke, men bare **lader sig påvirke af musikken.**

Dansecafé:

Vælg musik, der giver lyst til bevægelse. Man kan sidde ned og klappe, tappe på lårene og trampe, eller man kan bruge hularinge eller aktivitetsringe, som man holder i, og **lave fælles bevægelser til musikken.**

Rytmiske lege:

Klappeleg, **hvor alle vender håndfladerne opad og tager imod to klap** i højre og så venstre hånd, mens du siger: 'Højre hånd, venstre hånd, begge to og ... kilde, kilde' – i hænder og på håndled.

Bevægelse til musik:

Tag et elastikbånd, og bind bjælder på. Bjældebåndet kan løftes op og ned, frem og tilbage, rystes, sættes om benene osv. Sæt musik på, og **afprøv måder at lave fælles bevægelser på.**

Afspænding:

Stofvimpler, fjer, tørklæder og jonglørbolde er gode redskaber til at hjælpe alle ned i gear. Brug redskaberne som kærtegn og som mere faste berøringer. Denne aktivitet forebygger oplevelsen af stress, for **her er ingen krav – kun nydelse og nærvær.**

Lege:

I kan sparke og trille med en bold, skiftes til at sætte en klods på et tårn og vælte det eller finde en ting i en dåse, undersøge den og lægge den ned igen. Lege, som mange kan deltage i. Formålet er at holde opmærksomheden på sig selv og **ikke lade sig aflede af, hvad der sker rundt omkring en.**

KILDE: 'MUSIK, LEG OG LIV' AF ANNE STEEN MØLLER

EN OPDAGELSESTUR

MINDRE KAOS

For **Marianne Mathiesen** er musik og rytmer i aktiviteterne med til at skabe tryghed blandt de børn med multiple handicap, hun arbejder med. Og hun bruger aktiviteterne til bevidst at øge og dæmpe arousal

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
SØREN
KJELDGAARD

DET LIGNER mest af alt en sjov leg. Voksne og unge i en rundkreds med en faldskærm imellem sig – og når de voksne hælder en masse små og store farvestrålende bolde ind i faldskærmen og strammer den, så flyver og farer boldene rundt i lokalet.

Men det er en kontrolleret aktivitet, fortæller specialpædagog på Djurslandsskolen Marianne Mathiesen, som arbejder i et særligt team for skolens børn med multiple handicap.

– Når vi bruger faldskærmen, arbejder vi målrettet med at øge og dæmpe arousal. Vi skaber kaos

– og vi ordner det igen. Nogle af vores elever har brug for aktiviteter, der øger arousal, for at de ikke falder ind i sig selv, mens andre let bliver overstimuleret og har brug for hjælp til at komme ned igen. Og det arbejder vi bevidst ind i aktiviteten, siger hun.

Selv betegner hun sit arbejde som lidt af en opdagelsesrejse.

– Jeg leder konstant efter de små ting, der skaber genkendelse og en reaktion. Og her oplever jeg, at musik og leg skaber nærvær og samspil. Når vi tapper en rytme hen over bordet, eller når vi hører

Rytme
Når man banker i en fast rytme – fx på en badebold – oplever Marianne Mathiesens elever forudsigelighed og fornemmelsen af, at der kører en fast puls, virker tryghedsskabende.

musik, så virker det tryghedsskabende. Og når vi gentager det igen og igen, giver rytmen eleverne en forudsigelse af, hvad der nu skal ske, forklarer Marianne Mathiesen.

Badmintonrør med lyd

Hun var for nogle år siden på kursus i metoden 'Musik, leg og liv' for at få inspiration til, hvad man kan lave af aktiviteter i forhold til den målgruppe, hun arbejder med, som ikke altid passer ind i de gængse elevplaner.

– En elevplan skal jo beskrive, hvad vi laver, og hvilke udviklingsmål og delmål vi arbejder ud fra. Så vi er nødt til at være nysgerrige på, hvad der virker, og hvad der ikke virker. Her oplever jeg, at samspil og leg med musik og rytme som afsæt kan noget, lyder det fra Marianne Mathiesen, som gerne forsøger at tænke kreativt.

– Jeg gik over i den lokale badmintonklub og fik nogle rør, som jeg farvelagde sammen med eleverne, før vi kom ting ind i røret, der giver lyde. Perler, bjælder, klodser eller små bolde. Dem leger vi med, hvor vi så arbejder med en rytme eller med, at eleverne tager tingene ud og putter dem ind igen – hvor de selv styrer legen.

En anden aktivitet har vist sig god i forhold til de elever, som har det med at falde hen, fortæller hun.

– Jeg placerer en badebold i skødet på eleven og banker så forsigtigt en rytme. Det giver eleven noget forudsigelighed, fordi der er en fast rytme – og fornemmelsen af, at der kører en puls, virker helt tydeligt tryghedsskabende. ×

DE FIRE KANDIDATER

Hvornår har du sidst oplevet socialpædagogers faglighed forandre liv?

Mit seneste arbejdspladsbesøg på JOBstien i Aarhus er et godt eksempel på, hvordan socialpædagogisk faglighed i samarbejde med virksomheder kan skabe en konkret forandring i menneskers liv. Fordi socialpædagoger altid tager udgangspunkt i lige dét enkelte menneske – selvfølgelig med baggrund i viden, teori og erfaring. Som profession er vi dem, der altid står på menneskets side.

Hvad er din vigtigste politiske sejr i de seneste to år?

Jeg håber, at regeringens arbejdsskadereform bliver en realitet. Vi har kæmpet i mange år for, at arbejdsskader efter vold udløser fuld erstatning. Og så er jeg glad for, at vi er lykkedes med, at det er tydeligt, at uddannede kolleger betyder noget. Det ser vi sprede sig i

flere kommuner, som vi samarbejder med om merituddannelse og specialiseringsforløb.

Hvad er det vigtigste for medlemmerne, som du vil kæmpe for i næste kongresperiode?

Vi skal fortsat insistere på, at socialpædagogisk arbejde kræver socialpædagogisk faglighed. Det er et langt sejt træk. For vi kan dokumentere, at arbejdsmiljøet er bedre, jo flere uddannede kolleger der er. Der er mindre sygefravær, og man bliver længere tid i jobbet. Og så skal vi i overenskomsten for 2024 omsætte lønstrukturkommissionens resultater. Professionsfag med flest kvinder er simpelthen for lavtlønnede. X

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Socialpædagogisk arbejde kræver socialpædagogisk faglighed.

— Benny Andersen, genopstiller som forbundsformand

FOTO: ROBERT WENGLER

De unge skal vide, hvor fantastisk vores fag er.

— Marie Sonne, genopstiller som 1. forbundsnæstformand

Hvornår har du sidst oplevet socialpædagogers faglighed forandre liv?

Hver eneste dag forandrer vores medlemmer liv med deres faglighed – på trods af at man mange steder er presset på bemandingen. Med de tiltag, som vi yder i form af fx faglige konferencer for medlemmerne, er vi med til at styrke den socialpædagogiske faglighed – det viser de tilbagemeldinger, vi får, og det glæder mig.

Hvad er din vigtigste politiske sejr i de seneste to år?

I skrivende stund forhandles der om en arbejdsmarkedsreform, og her tyder alt på, at politikerne nu anerkender, at det skal være lettere for vores medlemmer at få fuld erstatning efter at have været udsat for vold på arbejdet. Det er også positivt, at mange

kommuner tager initiativ til at merituddanne flere ufaglærte medarbejdere for på den måde at øge andelen af socialpædagoger og dermed fagligheden på arbejdspladserne.

Hvad er det vigtigste for medlemmerne, som du vil kæmpe for i næste kongresperiode?

Jeg vil kæmpe for, at flere unge mennesker forstår, hvor fantastisk det er at tage en uddannelse inden for vores fag – og hvilken forskel de kan gøre i udsatte menneskers liv. Indsatsen for et godt arbejdsmiljø står som altid højt på min dagsorden – og så vil jeg arbejde for at få hele socialområdet rettet op. Det halter rigtig mange steder, så det er vigtigt at kæmpe for, at ingen mennesker på kanten bliver glemt i vores samfund. X

Socialpædagogernes forretningsudvalg

er forbundets daglige politiske ledelse og består af forbundsformanden, to forbundsnæstformænd og forbundskassereren.

Det er de delegerede, der på Socialpædagogernes kongres 9.-11. november vælger forretningsudvalget

vi, at socialpsykiatrien og den socialpædagogiske faglighed er helt central.

Hvornår har du sidst oplevet socialpædagogers faglighed forandre liv?

Det oplever jeg heldigvis tit. Senest da jeg besøgte skole- og behandlingshjemmet Skovgården, som emmer af stolthed, faglighed og engagement. De samarbejder med plejefamilier og skaber de bedste rammer for barnets relation til forældrene. Det giver værdi.

Hvad er din vigtigste politiske sejr i de seneste to år?

De vigtigste sejre har betydning for både medlemmerne og for udsatte mennesker. Vi har i årevis arbejdet for et paradigmeskifte inden for hele anbringelsesområdet – fra mindst mulig til rette indsats. Det lykkedes vi med med Børnene Først. Nu vil udsatte børn og unge i højere grad få den rette støtte fra os socialpædagoger. Og så har vi sat vigtige aftryk på det faglige oplæg forud for tiårsplanen for psykiatrien. Her fastholdt

Hvad er det vigtigste for medlemmerne, som du vil kæmpe for i næste kongresperiode?

Vores medlemmers muligheder og kampen for velfærdssamfundet er vigtigst for mig og hænger uløseligt sammen. Vi skal fortsat synliggøre vores fag og værdien af det. Det kræver en stærk faglighed og ordentlige løn- og arbejdsvilkår. OK24 og ligelønsproblematikken er og bliver vigtig. Her skal vi også have en politisk løsning på et politisk skabt problem. Jeg vil kæmpe for et stærkt fællesskab tæt på medlemmerne. Det er afgørende – det giver vores stemme styrke. X

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Jeg vil vise fagets værdi.

— Verne Pedersen, genopstiller som 2. forbundsnæstformand

FOTO: ROBERT WENGLER

Vi skal fastholde de gode takter i beskæftigelsespolitikken.

— Michael Madsen, genopstiller som forbundskasserer

Hvornår har du sidst oplevet socialpædagogers faglighed forandre liv?

Da jeg så, hvordan socialarbejdere i Bolivia arbejder med gadebørn i et af verdens fattigste egne og har succes med at give dem et liv med grundlæggende rettigheder som adgang til sundhedssystemet og skolegang. Den indsats støtter Socialpædagogerne gennem International Børnesolidaritet, og vi kan godt være stolte af at kunne bidrage til en så vigtig social opgave i et internationalt perspektiv.

Hvad er din vigtigste politiske sejr i de seneste to år?

Vi har sammen med resten af fagbevægelsen fået positiv indflydelse på beskæftigelsespolitikken. Helt konkret har vi skabt politisk opbakning til at forbedre dagpengene, som vi har kæmpet for i mange år. Og så er vi lykkedes med at overbevise politikerne om, at a-kassen er den rette til at varetage den

indledende kontakt med de ledige, i og med at det pilotprojekt, a-kassen har deltaget i de sidste par år, nu bliver gjort permanent.

Hvad er det vigtigste for medlemmerne, som du vil kæmpe for i næste kongresperiode?

Som forbundskasserer har jeg et skarpt fokus på organisationens økonomi – og på at sikre balancen mellem indtægter og udgifter. Det forudsætter, at vi også fremover kan tiltrække medlemmer og sikre, at de oplever at være organiseret det rette sted. Derudover er jeg optaget af de tillidsvalgtes rolle i arbejdet med at sikre høj faglighed ude på arbejdspladserne. Vi er i gang med en spændende udvikling i de tillidsvalgtes rolle med et styrket fokus på uddannelse som garanti for, at de får nogle kolleger, der har deres faglighed i orden. X

Tillid via leg

Alalays medarbejdere udfører opsøgende arbejde på gadeplan, hvor de først og fremmest skaber tillid til børn og unge, som lever på gaden. Det foregår via små skridt, for mistilliden til andre mennesker er stor blandt gadebørnene, der har mange dårlige erfaringer med i bagagen. Gadeplansmedarbejderne nærmer sig dem forsigtigt via aktiviteter som leg og fodboldspil.

Fodbold og finger-maling er en oase i et ubegribeligt børneliv

I Bolivias gader lever forældreløse børn et farligt liv uden nogen form for beskyttelse – og uden rettigheder. Nogle af børnene kender ikke engang deres eget navn eller alder. Det socialfaglige arbejde starter derfor helt fra grunden. Ved at skabe tillid til børnene og opbygge relationer gennem fælles aktiviteter som fx fodbold og kunst giver socialarbejderne børnene en chance for en livsvigtig forandring

TEKST MALENE DREYER

///

FOTO MARCELO ITURRIAGA SILVA

»

María får sit navn

María Guadalupe er otte år gammel og bor på et af Alalays børnehjem. Hun boede på gaden og vidste ikke, hvad hun hed, så da hun kom til Alalay, var noget af det første, de gjorde, at vælge et navn og en fødselsdato til hende. María Guadalupe var ikke registreret hos myndighederne, og det har taget Alalay et års juridisk kamp med myndighederne at få dem til at anerkende hendes eksistens. Her får hun udleveret sin fødselsattest – det første skridt mod at blive anerkendt som borger og få ret til skolegang, sundhed mv.

Alalays arbejde

Alalay er en NGO, som **hjælper udsatte børn og unge** i Bolivias to største byer: La Paz og Santa Cruz.

Alalay når ud til ca. 6.000 børn og unge i de mest udsatte områder. De arbejder både med forebyggelse og med at hjælpe de børn, der lever et liv på gaden til at få et værdigt og meningsfuldt liv.

Alalay har ansat i alt 60 personer – hovedsageligt socialarbejdere, pædagoger og psykologer, som arbejder tæt sammen med forældre, lærere og myndigheder.

Indsatsen nytter

Hele 85 pct. af de børn, som Alalay tager under vingerne, kommer væk fra gadelivet. Ifølge Alalays stifter og direktør, Claudia Gonzáles, skyldes det, at de hele tiden lærer og justerer de pædagogiske metoder og laver grundige analyser af det enkelte barns problemstillinger og behov. De meget udsatte børn inddrages også selv aktivt i at hjælpe andre.

En oase af børneliv

To gange om ugen er der malerværksted på pladsen som et uforpligtende tilbud. Det er en oase for børnene i en ellers hård hverdag. Her kan de få lov til at være børn, grine, male og lære de voksne at kende. Her skabes en relation til børnene, som giver gademedarbejderne større indsigt i deres situation.

Særindsats til teenagemødre

Alalay har dedikerede huse til helt unge mødre (12-16-årige), som får særlig hjælp og støtte til at bearbejde traumer og seksuelle overgreb – og til at blive mor i en meget tidlig alder. Der er flest piger på børnehjemmene, ligesom der er flest piger, der lever som gadebørn. Det skyldes, at de er særligt udsatte for vold i hjemmet. Flere af pigerne har arbejdet med sexsalg på gaden.

Bostøtte til unge

De 15-18-årige tilbydes at bo i ungdomshuse, hvor de får hjælp til at få en uddannelse. I perioden her får de også støtte til at lære at bo alene i et hjem, med hvad det indebærer i forhold til fx at købe ind, lave mad og betale regninger. De unge over 18 år, som har brug for yderligere støtte, kan få det gennem bl.a. rådgivning og jævnlige møder med Alalays personale.

Væk fra gaden

Et vigtigt skridt for børn og unge er at komme væk fra gaden og kommer over i Alalays børnehjem, hvor de kan komme i sikkerhed i et beskyttet miljø og kan begynde i skole. I den proces bliver det enkelte barns situation og behov analyseret grundigt: Er der familie, som kan kontaktes? Hvilke behov har barnet for psykologisk og/eller juridisk støtte?

International Børnesolidaritet (IBS)

IBS's formål er at styrke børn og unges rettigheder og give dem en stemme via samarbejde med lokale partnerorganisationer i Mellemamerika – bl.a. Alalay. IBS bygger på støtte fra Socialpædagogerne, FOA og BUPL, så gennem dit medlemskab af Socialpædagogerne bidrager du til det sociale arbejde i bl.a. Bolivia.

Du kan læse mere og støtte indsatsen på hjemmesiden: ibssol.dk

Finde sin styrke

Alalay samler børn i alle aldre på workshops for at arbejde med rettigheder og demokrati. Udklædning og masker bruges bevidst som pædagogisk redskab til at skabe dynamik og lighed blandt børn, der ikke kender hinanden. Børnene fremlægger krav for de kommunale repræsentanter som fx 'adgang til rent vand i skolen' – eller om politiske rettigheder som at blive lyttet til og taget alvorligt som borgere, der også har en stemme. – At voksne myndighedspersoner også klæder sig ud, er en kæmpe ting for børnene i et meget hierarkisk samfund og bidrager til at skabe lighed og selvverd, fortæller regional koordinator for International Børnesolidaritet Vania Gismondi.

Sammen giver vi mere tilbage

Book et webmøde på pka.dk/optimer

Brug en time – og få styr på din pension

Book et webmøde, og lad os sammen kigge på din pension. Passer den til dit liv her og nu? Er der økonomiske fordele at hente, du ikke kendte til?

Mødet tager 45-60 minutter, og du behøver ikke at forberede dig. Gå til pka.dk/optimer og book dit møde nu.

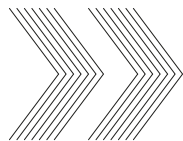

PKA er en af Danmarks største pensionskasser med 350.000 medlemmer indenfor social- og sundhedsområdet og investeringer for 400 mia. kr.

KALENDER

≡ **32** 2022 OKTOBER #9 /// **Socialpædagogen**

≡ **32** 2022 OKTOBER #9 /// **Socialpædagogen**

Jeg skaber rum til at fortælle de vildeste løgnehistorier

TEKST MARIE DISSING SANDAHL /// FOTO RICKY JOHN MOLLOY

Hvordan startede dit arbejdsliv?

Jeg er egentlig uddannet køkken-assistent og laborant. Men jeg ville gerne være noget for mennesker med vanskeligheder, så jeg uddannede mig til socialpædagog. Både min mand og jeg arbejdede med voksne med autisme på et botilbud. Her talte vi nogle gange om, at vi kunne have gjort større forskel i borgernes liv, hvis vi havde mødt dem tidligere. Jeg så en annonce i Socialpædagogen for et 'uanbringeligt' barn, og sådan blev jeg familieplejer. Vi har stadig kontakt, og hun er i dag voksen og har nogle udfordringer, som kræver støtte.

Hvornår blev du fuldtids-plejemor?

Vores supervisor havde kendskab til et barn, som var anbragt på en døgninstitution for udadreagerende børn og unge. Barnets største ønske var at bo i en familie, men det var svært at finde et match. Supervisoren mente, at hvis nogen skulle kunne løfte opgaven, var det os. Nu havde vi to børn boende, og min mand blev ansat på fuld tid til det ene barn. Den anbringende kommune mente også, at opgaven med det andet barn var for stor til, at jeg kunne have anden beskæftigelse.

Hvordan arbejder du pædagogisk med plejebørnene?

Ved at skabe trygge og tydelige rammer. Vi bestræber os på at se det enkelte barn og dets udfordringer. Vi arbejder mentaliserende og bruger ofte konflikttrappen til at nedtrappe konflikter. Og så har jeg altid fortalt historier for at få gang i snakken. Sammen med børnene skaber jeg rum til at fortælle

Kirsten Øland
57 år

2021
Udgivet børnebogen
'Sille og de andre rødder'

2008
Plejemor på fuld tid

2002
Job i børnehave
på nedsat tid

2001
Første barn i pleje
Tog orlov fra jobbet
for at have tid til
tilknytning

1998
Socialpædagog
på botilbud for voksne
med autisme

1998
Uddannet socialpædagog

de vildeste løgnehistorier, som man så skal gætte, om er rigtig. Børnene har mange lig i lasten og har ofte megen ønsketænkning og idyllisering af bio-forældrene. Historierne hjælper til et mere realistisk billede af forældrene og hjælper til at forstå, hvorfor man er anbragt. For bare fordi forældrene ikke kan alle de ting, man kunne ønske sig, kan de stadig nogle andre ting, der også har værdi.

Hvordan blev historierne til en børnebog?

Vi havde et plejebarn, der havde det meget svært. Nogle dage kunne hun slet ikke magte at tale om det. Da skrev jeg nogle historier om en pige, der hed Sille, der stod i situationer, der kunne minde om hendes – men Sille var et børnehavebarn, så det ikke gik for tæt på mit plejebarn, for så ville hun have afvist det. Jeg lod dem ligge på sengen, og jeg ved, hun læste dem. Vi talte ikke om dem, men måske var spejlingen med til, at hun magtede at få lidt at spise den dag eller komme i bad. Min mand læste historierne og sagde: 'Hold op, de er gode.' Og så fik jeg idéen til at blive medudgiver på et forlag.

Hvad er planerne for dit arbejdsliv nu?

Nu er det slut med at være familieplejer. Det sidste plejebarn har så store udfordringer, at vi ikke længere kunne godkendes til at varetage opgaven. Vi har stadig meget kontakt til hende, og hun betragter vores hjem som sit eget. Det ville være for hårdt for hende, hvis vi fik et nyt plejebarn – og vi er nået en alder, hvor vi må erkende, at vi ikke ville kunne skabe den tilknytning og tryghed, der er nødvendig. Derfor har jeg nu været ledig i tre måneder og søger job på fx specialskoler eller som inklusionspædagog. ×

Familie-plejer

Børnebogs-forfatter

Hun har altid fortalt historier til sine plejebørn, og en dag begyndte hun at skrive dem ned. Det blev til børnebogen 'Sille og de andre rødder', som kan læses af børn og unge i alle aldre.

Job- og
karriererådgivningen
tilbyder gode råd og
sparring til dig, der overvejer
at skifte spor.
Ring mandag kl. 14 til 17 på
7248 6060
eller bestil tid til
en samtale på
7248 6000

FOTO: ASTRID DALUM

Monica Andersen arbejder som fagpædagogisk tværgående koordinator i Center for Handicap i Holstebro Kommune.

Mit faglige fokus

SUPERVISION GIVER NY ENERGI

Hvad er dit faglige fokus?

Jeg superviserer, sparrer og underviser ud fra de behov, som lederne og medarbejderne står med i praksis. Derfor skifter mit faglige fokus. Nogle gange kan mit fokus være på en borgers mistrivsel, andre dage er fokus på en gruppe medarbejdere, der ikke føler, at de lykkes i deres arbejde med en borger.

Beskriv en situation, hvor din faglighed gjorde en forskel

Jeg kom til et bosted, hvor en borger ofte kom op at skændes med de andre beboere. Medarbejderne følte ikke, at de kunne ændre på situationen. Vi talte om kerneopgaven – borgerens trivsel – og fandt ud af, at der var flere områder, vi ikke havde undersøgt, så personalets 'synsning' skulle underbygges med faglige skemaer og registreringer.

Hvorfor greb du situationen an, som du gjorde?

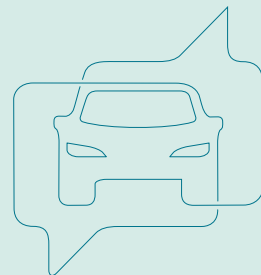
Det er vigtigt at have fokus på kerneopgaven, også når borgeren ikke selv kan forklare sig. Medarbejderne skal tro på deres faglighed og evne til mentalisering. I en supervision får jeg ofte god hjælp af de øvrige i gruppen til refleksionen og til at belyse de muligheder, som måske ikke er afprøvet. I dette tilfælde mærkede jeg, at medarbejderne fik ny energi af, at de faktisk kunne gøre noget godt for borgeren.

Læs mere om Monica Andersens arbejde på sl.dk/fagligtfokus

Hørt!

Vi kan ikke bare lade stå til og ikke råbe vagt i gevær. Hvis vi ikke skal tabe en generation af børn og unge på gulvet, så er det nu, der skal handles.

— **Claes Reinhardt**, FTR for Socialpædagogerne i Region Hovedstaden, i TV 2 Lorry – og medunderskriver på et åbent brev 'Psykiatrien lider' fra 12 tillidsrepræsentanter på tværs af fag i Region Hovedstaden

Eftertanke

Vi kører utrolig meget i bil med de unge på mit arbejde. Og disse køreture giver os nogle fantastiske muligheder for gode samtaler. Når den unge ikke behøver at se os i øjnene, så ruller samtalerne nemmere, og tilliden og trygheden vokser. Vi lærer de unge bedre at kende, og de opleves mere ærlige og til stede i samtalen. Så vi er enige om, at det er ganske okay med vores 'taxa-pædagogik-kørsler'.

— **Opslag om 'bilsamtaler'** i Instagram-gruppen #socialpædagog